

**Задаци за Републичко такмичење даровитих ученика средњих школа Србије,
школске 2023/2024 године - ТРЕЋИ РАЗРЕД**

РЕШЕЊА

1. квадрату (2 бода)

2. НЕ МЕЊА СЕ. (При кретању проводника у сваком од њих се индукује ЕМС $\mathcal{E} = B \cdot l \cdot v$, где је l страница квадрата који чине проводници. Укупна ЕМС која се индукује у квадратној контури чија се страница мења је $\mathcal{E}_2 = B \cdot l \cdot v$. Како је јачина

$$I = \frac{\mathcal{E}_2}{R_2} = \frac{4B \cdot l \cdot v}{\rho \frac{4l}{S}} = \frac{B \cdot v \cdot S}{\rho}$$

струје, из услова да су проводници хомогени, да је магнетно поље хомогено и брзине константне, следи да се јачина струје не мења.)

(3 бода)

3. $A > B$

(3 бода)

4. $\gamma) \pi/2$

(3 бода)

5. НЕ

(3 бода)

6. б) $\frac{u}{2L}$

(3 бода)

7. Како кроз рам тече струја, а он се налази у магнетном пољу, на њега делује спрег Амперових сила;

$$M = 2F_A \frac{b}{2} \sin \alpha = B l a b \sin \alpha = \frac{B^2 a^2 b^2 \epsilon}{R} \sin^2 \alpha$$

који успоравају ротацију. Како је услов да се рам обрће сталном брзином, на рам треба да делује момент силе једнак по правцу и интензитету са моментом спрега Амперових сила али супротног смера. Односно, зависност момента неопходног за равномерну ротацију рама је:

$$M = \frac{B^2 a^2 b^2 \epsilon}{R} \sin^2 \alpha$$

(5 бодова)

8. Када вагон наиђе на састав шина, на гибњева делује периодична сила, па гибњеви принудно осцилују. До резонанције долази када се изједначе принудна и

сопствена фреквенција гибњева. Сопствена фреквенција гибњева је $\nu_0 = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{m_2 g}{m_1 x}}$, m_1 маса вагона, m_2 маса терета, x спуштање гибњева. Фреквенција принудне силе

$\nu_0 = \frac{1}{t}$, где је t време потребно да се стигне од једног споја шина до другог $t = \frac{l}{v}$.

Из услова $\nu_0 = \nu$ следи $v = \frac{l}{2\pi} \sqrt{\frac{m_2 g}{m_1 x}} = 29 \frac{m}{s}$. (6 бодова)

9. Јачина ефективне струје у секундару је $I = \frac{U_2}{Z}$ где је U_2 напон на крајевима

секундара и може се одредити из $\frac{U_2}{U_1} = \frac{N_2}{N_1}$. Заменом у израз за јачину струје добија се:

$$I = \frac{U_1 N_2}{N_1 \sqrt{R^2 - \left(2\pi\nu L - \frac{1}{2\pi\nu C}\right)^2}} = 5 A$$

(6 бодова)

10. Тачка А неће осциловати ако се у њој поништавају таласи, тј. ако таласи стижу у ту тачку у противфази. Како извори осцилују у фази, њихова разлика пређених

путева треба да буде $\Delta s = (2n+1) \frac{\lambda}{2}$. Због услова задатка $v = v_{zbr}$ следи $n = 0$,

односно $\Delta s = \frac{\lambda}{2}$. Разлика у пређеним путевима одговара растојању међу изворима

па је таласна дужина $\lambda = 2\Delta s$. Извори треба да осцилују фреквенцијом

$$\nu = \frac{v}{\lambda} = \frac{v}{2\Delta s} = 666,7 \text{ Hz}$$

(6 бодова)

